

EUROPSKI POLICIJSKI URED (EUROPOL)

Kosor, Zlatko

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Šibenik / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:538291>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported / Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-12**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU

UPRAVNI STUDIJ

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

Zlatko Kosor

EUROPSKI POLICIJSKI URED (EUROPOL)

Završni rad

Šibenik, 2016.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU

UPRAVNI STUDIJ

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

EUROPSKI POLICIJSKI URED EUROPOL

Završni rad

Kolegij: Pravo međunarodnih organizacija

Mentor: dr. sc. Ljubo Runjić, pred.

Student: Zlatko Kosor

Matični broj studenta: 144901353

Šibenik, lipanj 2016.

SADRŽAJ:

1.	UVOD	7
2.	EUROPOL	13
2. 1.	OSNIVANJE I ZADAĆA	13
2. 2.	SUSTAVI ZA OBRADU INFORMACIJA	15
2. 3.	ZAJEDNIČKE ODREDBE O OBRADI INFORMACIJA	19
2. 4.	ODNOSI S PARTNERIMA	20
2. 5.	SIGURNOST I ZAŠTITA PODATAKA	21
2. 6.	ORGANIZACIJA	23
2. 7.	PITANJA U VEZI TAJNOSTI	24
2. 8.	PRORAČUNSKE ODREDBE	25
2. 9.	DRUGE ODREDBE	26
3.	SURADNJA REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPOLA	27
4.	ZAKLJUČAK	33
5.	LITERATURA	35

EUROPSKI POLICIJSKI URED (EUROPOL)

ZLATKO KOSOR

Drniš, Ključica br.5, zlatkokosor@net.hr

Europski policijski ured (Europol) nastao je iz potrebe država članica Europske unije za policijskom međudržavnom suradnjom u borbi protiv terorizma, nezakonite trgovine drogom i drugih oblika međunarodnog kriminala (Aneks Konvencije). Europol predstavlja temelj šire Europske strukture unutarnje sigurnosti. Sjedište je u Kraljevini Nizozemskoj u Den Haagu. S državama članicama Europske unije surađuje preko nacionalnih časnika za vezu, a s trećim državama preko nacionalnih kontakt točaka. Suradnja se ostvaruje razmjenom strogo zaštićenih i čuvanih osobnih podataka. Temeljni dokument aktivnosti Europola je Odluka Vijeća koja se temelji na Konvenciji, Aneksu Konvencije i Lisabonskom ugovoru. Republika Hrvatska je punopravna članica Europske unije i Europola s mnogo vlastitih mogućnosti, ali vlastitih operativnih potreba. Početkom godine formiran je Europski centar za protuterorizam(ECTC) zbog mogućnosti napada ISIL-a ili nekih drugih vjerskih terorističkih grupa.

(35 stranica / 0 slika / 0 tablica / 8 literaturnih navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u: Knjižnici Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: EUROPOL-europski policijski ured, međunarodna policijska suradnja, Schengenski provedbeni sporazum, Sporazum o operativnoj i strateškoj suradnji.

Mentor: dr. sc. Ljubo Runjić, pred.

Rad je prihvaćen za obranu: 1. 5. 2016.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Polytechnic of Šibenik

Administrative Department

Professional Undergraduate Studies of Administration

EUROPEAN POLICE OFFICE (EUROPOL)

ZlatkoKosor

Drnis, Ključica No. 5, zlatkokosor @ net.hr

European Police Office (Europol) was created out of the need of the Member States of the European Union police interstate cooperation in the fight against terrorism, drug trafficking and other forms of international crime (Annex of the Convention). Europol represents the foundation of the wider European structures of internal security. The headquarters is in the Netherlands in The Hague. The EU Member States co-operate across national liaison officers, and with third countries through the national contact points. Cooperation is achieved by exchange of strictly protected and protected personal data. The basic document of Europol's activities is the decision of the Council based on the Convention, Annex of the Convention and the Treaty of Lisbon. The Republic of Croatia is a full member of the European Union and Europol with many of its own opportunities, but with its own operational needs. At beginning of the year European Centre for Counter-Terrorism (ECTC) is founded because of the possibility for attacks by ISIL or other religious terrorist groups.

(35 pages / files 0/0 tables / 8 of references / original language: Croatian)

The work is stored in the Library of the Polytechnic in Sibenik

Keywords: Europol European Police Office, international police cooperation, the Schengen implementation agreement, agreement on operational and strategic cooperation.

Mentor: Ph.D. Ljubo Runjić, Lecturer

The work is accepted for the defense: 1. 5. 2016.

1.UVOD

Europski policijski ured (Europol) ima svoje korijene u policijskoj međudržavnoj suradnji koja je počela je s radom još 1976.godine kao međuvladina mreža poznatija pod nazivom „Skupina Trevi“, a osnovana je za vrijeme summita Europskog vijeća u Rimu 1. i 2. prosinca 1975. godine. Stvaranje Trevi–a potaknuto je sa više terorističkih djela, od kojih su najpoznatiji masakr talaca tijekom Olimpijskih igara 1972. u Münchenu, te nemogućnost Interpola u to vrijeme da učinkovito pomaže europskim zemljama u borbi protiv terorizma. Trevi je u početku bio nadležan za koordinaciju učinkovitije borbe protiv terorizma među europskim vladama, te je kasnije proširio svoje nadležnosti i na druga pitanja. Njegovo djelovanje prestaje stupanjem na snagu Ugovora iz Maastrichta 1992. godine.¹ Padom totalitarnih komunističkih režima krajem 80-ih i početkom 90-ih godina u državama istočne Europe, te padom željezne zavjese koju simbolizira pad Berlinskog zida 9. studenoga 1989., dolazi do ujedinjenja Njemačke i proširivanja europskog prostora (tada Europske ekonomske zajednice).

Zbog nezadovoljstva cestovnih prijevoznika, a uslijed dugih čekanja pri obavljanju graničnih formalnosti 13. srpnja 1984. godine potpisan je francusko-njemački sporazum o pojednostavljenoj graničnoj kontroli državljana EZ. U mjestu Schengen u Luksemburgu 14. lipnja 1985. potpisan je Sporazum između vlada zemalja Gospodarske unije (Benelux, Savezna Republika Njemačka i Francuska Republika) u svezi s postupnim ukidanjem kontrola na zajedničkim granicama, kasnije nazvan Prvi Schengenski sporazum². Primjena Drugog schengenskog sporazuma iz 1990. nije se odvijala glatko, jer su države članice EEZ (Italija, Španjolska, Portugal, Grčka, Austrija, Danska, Švedska, Finska, Norveška, Island) postupno pristupale Schengenskim sporazumima. U takvim uvjetima jača ideja o potrebi stvaranja zajedničkog tijela za borbu protiv terorizma, nezakonite trgovine drogom i drugih teških oblika međunarodnog kriminala.

¹ Ugovor o Europskoj uniji poznatiji je kao Ugovor iz Maastrichta. Potpisan je 1992., a stupio je na snagu 1. siječnja 1993. Njime su države članice uspostavile Europsku uniju (EU), što je označilo novu etapu u integriranju naroda Europe u sve čvršću gospodarsku i političku uniju.

² Schengenski sporazum omogućio je državljanima država u Europskoj uniji slobodno kretanje po drugim članicama bez putovnice ili osobne iskaznice. Sporazum je konačno stupio na snagu 26. ožujka 1995., nakon ujedinjenja Njemačke, a 1999. Amsterdamskim ugovorom integriran je u zakonodavstvo Unije.

Sigurnosni aspekt buduće Europske unije postaje jedan od najznačajnijih stupova Ugovora o Europskoj uniji usvojenog na zasjedanju Europskog vijeća u Maastrichtu 9. i 10. prosinca 1991., a počiva na temeljima zajedničke vanjske i sigurnosne politike, jačanju pravosuđa te unutarnjih poslova i daljnjem jačanju ekonomske i monetarne Unije.

U Maastrichtu je 7. veljače 1992. potpisan Ugovor o Europskoj uniji, a stupio je na snagu 1. studenog 1993. godine. Ulaskom Austrije, Finske i Švedske u Europsku uniju prostor se širi na 15 država članica. Sastavni dio tog ugovora je i Deklaracija o policijskoj suradnji,³ koja definira zadaće i nadležnosti operativnih aktivnosti država članica u smislu podrške nacionalnim istražnim i sigurnosnim službama u koordinaciji aktivnosti, formiranju baza podataka, objedinjavanju i analizi nacionalnih programa prevencije za potrebe svih država članica s ciljem izrade zajedničkih evidencija. U lipnju iste godine zbog kašnjenja u ratifikaciji Ugovora iz Maastrichta, a na prijedlog Njemačke formirala se Europolova služba za borbu protiv droge EDU (Europol Drugs Intelligence Unit), a posredovala je u prijenosu informacija i kriminalističkih analiza. Kasnije se djelovanje ove službe proširilo i na aktivnosti u borbi protiv pranja novca, prijevoza radioaktivnog i nuklearnog materijala, trgovinu ljudima, nezakonitim migracijama, ukradenim vozilima. Središnji dio te službe bili su časnici za vezu država članica smještenih u zajedničko sjedište u Den Haagu.

Formiranje baze podataka i početak operativne razmjene osobnih podataka pravno je uobličeno Konvencijom o formiranju policijskog ureda, koju Vijeće ministara pravosuđa i unutarnjih poslova donosi 26. srpnja 1995., a trebale su je prihvatiti sve države članice. Konvencija Europolu temeljni je dokument kojim se definira uloga i funkcioniranje Europolu, a sadrži 47. članaka razvrstanih u sedam poglavlja:

- I. Utemeljenje i zadaće
- II. Informacijski sustav
- III. Analitičke radne datoteke
- IV. Zajedničke odredbe o obradi podataka
- V. Pravni status, organizacija i financijske odredbe

³Deklaracija o policijskoj suradnji definirana je Zakonom o policiji, Zakonom o kaznenom postupku, Kaznenim zakonom, Zakonom o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima, kao i bilateralnim sporazumima kojih je potpisano s ukupno 29 država.

VI. Odgovornost i pravna zaštita

VII. Završne odredbe

Sastavni dio Konvencije je i dodatak Konvenciji (Aneks),⁴ kojim je definiran popis teških oblika kaznenih djela koji pripadaju djelokrugu rada Europol. Konvencija je stupila na snagu nakon ratifikacije svih država članica 1. listopada 1998., a s punom aktivnošću Europol je počeo djelovati 1. srpnja 1999. Ovaj ugovor je dopuna postojećim ugovorima o Europskoj uniji i Europskoj zajednici. Ugovor je stupio na snagu 1. prosinca 2009., nakon procesa ratifikacije u svim državama članicama EU. Stupanjem Lisabonskog ugovora na snagu Europska unija raspolaže sa više sredstava za promicanje policijske suradnje, koja također podliježe većem parlamentarnom nadzoru.⁵

Europski policijski ured (Europol) je glavni instrument suradnje, koji predstavlja temelj šire Europske strukture unutarnje sigurnosti. Sjedište Europol, koji okuplja 28 država članica Europske unije je u Kraljevini Nizozemskoj u Den Haagu. Europol je sklopio međunarodne ugovore o operativnoj suradnji s Australijom, Kanadom, Islandom, Švicarskom, Norveškom, SAD-om, Eurojustom,⁶ te Interpolom⁷. Ugovore o strateškoj suradnji ima s Europskom

⁴ Aneksom uz Konvenciju, uz kaznena djela navedena u čl. 2., st. 2. Konvencije, navodi se popis „drugih teških oblika međunarodnog kriminaliteta“: protiv života (ubojstvo, teška tjelesna ozljeda), tijela (otmica, ilegalno zadržavanje, uzimanje talaca) ili osobne slobode (rasizam, ksenofobija), proziv vlasništva ili javnih dobara (uključujući prevaru), organizirana pljačka.

⁵ Lisabonski ugovor (Reformski ugovor) međunarodni je ugovor potpisan u Lisabonu 13. prosinca 2007. s ciljem rješavanja pitanja daljnjeg institucionalnog funkcioniranja Europske Unije. Ovaj ugovor dopunjuje ugovore o Europskoj uniji i Europskoj zajednici, ne zamjenjujući ih. Ugovor je stupio na snagu 1. prosinca 2009., nakon prolaska procesa ratifikacije u svim državama Članicama EU.

⁶ Eurojust je agencija za pravosudnu suradnju Europske unije u kaznenim stvarima. Sjedište je u Haagu. Osnovana je 2002. godine, kako bi se poboljšala suradnja i uspješnost u razotkrivanju prekograničnog i organiziranog kriminala, stimuliranjem istražne i tužiteljske koordinacije među agencijama EU zemalja članica. Također surađuje i s trećim državama i drugim tijelima EU, kao što su Europska pravosudna mreža, Europol i OLAF.

⁷ INTERPOL je međunarodna kriminalističko-policijska organizacija, poznata i kao ICPO. Stvorena je 1923. u svrhu kriminalističko-policijske suradnje, a najveća je organizacija u svijetu, nakon Ujedinjenih naroda. U njenom radu trenutno sudjeluje 190. država članica. Financirana je godišnjim priložima država članica, od kojih godišnje prima oko 40 milijuna eura. Zbog politički neutralne uloge, Ustav Interpola ne dozvoljava sudjelovanje u unutardržavnim kriminalističkim akcijama, te razrješava političke, vojne, vjerske ili rasne zločine. Usredotočen

komisijom⁸, Europskom središnjom bankom (ECB),⁹ Europskim centrom za nadzor droga i ovisnosti o drogama EMCDDA), Europskim uredom za borbu protiv prevara(OLAF), te bilateralne ugovore o strateškoj suradnji s Albanijom, BIH, Makedonijom, Rusijom, Moldavijom, Kolumbijom, Turskom, Svjetskom carinskom organizacijom(WCO) i Uredom UN za droge i kriminal (UNODC).

Europol trenutno zapošljava 867 zaposlenih, 67% muškaraca i 33% žena. Njime predsjedava ravnatelj Rob Wainwright, bivši ravnatelj Agencije protiv ozbiljnog kriminala u Velikoj Britaniji. Mandat ravnatelja Europola obnovljen mu je 2012. i traje do 15. travnja 2017. godine.

Na sastanku održanom 18. travnja 2008. donesena je politička odluka da Europol postaje agencija Europske unije, te se od 1. siječnja 2010. godine financira iz proračuna Unije. Budući da se povećava potreba država članica za ubrzavanjem mehanizma donošenja odluka, članice su se suglasile da budući pravni okvir rada Europola ne bude „tromi“ mehanizam Konvencije, nego Odluka Vijeća. Odluka Vijeća je dokument izrađen na dokumentu Strategija unutarnje sigurnosti Europske unije, koji obuhvaća aktivnosti razbijanja kriminalnih grupa, prevenciju terorizma i borbu protiv kibernetičkog kriminaliteta. Ključan datum za rad i funkcioniranje Europola početak je primjene Odluke Vijeća o uspostavi Europola od 6. travnja 2009., koja se počela primjenjivati od 1. siječnja 2010.

je na javnu sigurnost, antiterorizam, suzbijanje organiziranog kriminala, krijumčarenja, trgovanja ljudima, pranja novca, dječje pornografije, financijskog high-tech zločina, te korupcije.

⁸ Europska komisija je političko, te glavno izvršno tijelo Europske unije. Često se naziva i Vladom EU. Središte joj je u Bruxellesu. Zajedno sa Europskim parlamentom i Vijećem Europske Unije čini tri glavne institucije koje vode Europsku uniju. Sastoji se od povjerenika koji dolaze iz država članica, te svi oni djeluju kao jedno tijelo. Predsjednika komisije bira Europsko vijeće nakon što se vlada država članica usuglase o kandidatu, a izbor mora biti potvrđen u Europskom parlamentu. Vijeće EU imenuje novu Komisiju. Temeljna zadaća Europske komisije je pripremanje i predlaganje propisa

⁹ Europska središnja banka (ECB) osnovana je prema Ugovoru o Europskoj uniji, središnja je institucija monetarnog sustava Europske unije. Zadatak joj je održati stabilnost europske valute –eura, te nadzire količinu novca u optjecaju. Ima punu pravnu osobnost i pravo donošenja obvezujućih odluka, te neovisnost od institucija Unije i njenih članica. Tijela ECB su: Izvršni odbor, Upravljačko vijeće i Glavno vijeće. Upravljačko vijeće jedino je ovlašteno za emisiju novčanica u okviru Unije. Sjedište Banke je u Frankfurtu na Majni.

Dana 13. siječnja 2006. potpisan je, a 16. kolovoza 2006. stupio je na snagu Sporazum o operativnoj i strateškoj suradnji između Republike Hrvatske i Europol¹⁰. Ustrojena je nacionalna kontrolna točka Europol-Odsjek Europol¹¹, putem koje su u razdoblju od 2006.-2012. godine razmijenjene ukupno 14292 poruke, od čega se 65% poruka odnosilo na zahtjeve za operativnim provjerama u različitim segmentima kriminala, ostalih 35% poruka odnosilo se na različite obavijesti, upitnike, analiza, biltene. Broj razmijenjenih poruka svakim danom je sve veći¹². Dana 1. ožujka 2008. započeo je s radom časnik za vezu između RH i Europol¹³. Od kraja 2008. godine potpisani su sporazumi o pridruživanju RH analitičkim radnim datotekama (AWF) Europol. Dana 13. srpnja potpisan je Memorandum o suglasnosti i tehnički sporazum između RH i Europol, čime je uspostavljena sigurna komunikacijska veza za razmjenu informacija između Europol i nacionalne točke-Odsjeka Europol.

U prosincu 2011. godine Republika Hrvatska je potpisala Ugovor o pristupanju Europskoj uniji, koji je potvrđen referendumom u siječnju 2012., a 1. srpnja 2013. je definiran kao datum ulaska RH u Europsku uniju, a s tim i pristupa Europolu. Nacionalna točka postaje nacionalna jedinica Europol, ¹⁴ nakon čega se provodi normativno usklađivanje i usklađivanje nekoliko područja: operativnog područja, područja upravljanje informacijama,

¹⁰ Predmetni Sporazum o operativnoj i strateškoj suradnji između Republike Hrvatske i Europol potpisali su u Beču 13. siječnja 2006. u ime RH g. Ivica Kirin, ministar unutarnjih poslova, a u ime Europol g. Max Peter Ratzel, ravnatelj. Sporazumom se želi uspostaviti suradnja posebice kroz razmjenu informacija i redovite kontakte obiju strana

¹¹ Dana 13. siječnja potpisan je, a 16. kolovoza 2006. stupio je na snagu Sporazum o operativnoj i strateškoj suradnji između R Hrvatske i Europol, na temelju čega je ustrojena nacionalna kontaktna točka Europol-Odsjek Europol, te je ostvaren pristup Europolovom komunikacijskom sustavu SIENA.¹² Od lipnja 2011. godine R.H. ima pristup sustavu za sigurnu razmjenu podataka, tzv. SIENA (engl. Secure Information Exchange System), koji omogućuje jednostavnu i sigurnu razmjenu podataka između država članica, trećih strana i operativnih partnera. Putem nacionalne kontaktne točke u razdoblju od 2006.-2012. godine razmijenjene su ukupno 14292 poruke (2006. god. 101 poruka, 2007. god. 492 poruke, 2008.god. 2173 poruke, 2009. god. 2515 poruke, 2010. god. 2583 poruke, 2011. god. 2654 poruke i 2012. god. 3774 poruke), iz čega se vidi da broj razmijenjenih poruka stalno raste

¹³ Časnik za vezu Republike Hrvatske pri Europolu započeo je s radom 1. ožujka 2008. godine, a osnovna mu je zadaća unaprjeđenje razmjene informacija između RH I Europol.

¹⁴ Europol ima više od 900 zaposlenih, uključujući i 185 časnika za vezu.

područja informacijsko-komunikacijske tehnologije, te područja zaštite podataka. Od 1. srpnja 2013. Hrvatska ima pristup najmoćnijim analitičkim bazama podataka u okruženju.

Europol je dinamična agencija Europske unije kojoj Hrvatska pristupa kao punopravan član s puno vlastitih mogućnosti, ali vlastitih potreba kada se za to pokaže operativna potreba. Pri tome sve aktivnosti ne treba sagledavati samo kao policijske aktivnosti, već se treba koristiti dostupnim alatima koji će dovesti do konačnog cilja, a to su pravomoćne osuđujuće presude počinitelja kaznenog djela.

2. EUROPOL

2. 1. Osnivanje i zadaća

Vijeće Europske unije,¹⁵ 6.travnja 2009. donijelo je Odluku Vijeća o osnivanju Europskog policijskog ureda (Europol), uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji, posebno članak 30. stavak 1 točku (b), članak 30. stavak 2. i članak 34. stavak 2. točku (c), te prijedlog Komisije i mišljenje Europskog parlamenta¹⁶. Odluka poštuje temeljna prava i uvažava načela Povelje Europske unije o temeljnim pravima.¹⁷

U Odluci je odlučeno da je sjedište Europola u Hagu u Kraljevini Nizozemskoj s kojom je ovlašten zaključiti sporazum o sjedištu. U svakoj državi članici povezuje se s jednom nacionalnom jedinicom. Europol je pravna osoba, te može stjecati i raspolagati pokretnom i nepokretnom imovinom, može biti stranka u sudskim postupcima.

Cilj Europola je podupirati i jačati djelovanje nadležnih tijela država članica i njihovu međusobnu suradnju u sprečavanju i suzbijanju organiziranog kriminala, te terorizma koji zahvaća dvije ili više država.

Nadležnost Europola obuhvaća organizirani kriminal, terorizam, druge oblike teškog kriminala, povezana kaznena djela, nezakonita trgovina drogom, nezakonite aktivnosti pranja

¹⁵ Vijeće Europske unije je institucija Europske unije u kojoj su zastupljene vlade država članica. U njoj se sastaju ministri i drugi dužnosnici iz država članica EU-a kako bi donijeli zakone i uskladili politike koje spadaju u nadležnost Europske unije. Vijeće je donositelj odluka u EU ili ih prema potrebi prilagođava. Novi se zakoni donose uz suglasnost Europskog parlamenta, primjenom redovnog zakonodavnog postupka.

¹⁶ Europski parlament jedino je izravno izabrano tijelo Europske unije koje zajedno s Vijećem ministara čini zakonodavnu vlast Europske unije. Sastoji se od 766 zastupnika, koji se biraju svakih 5 godina te predstavljaju 500 milijuna građana Europe

¹⁷ Povelja Europske unije je povelja o temeljnim pravima, a garantira određena politička, socijalna i ekonomska prava državljana i stanovnika Europske unije na razini nadnacionalnog propisa važećeg na cijelom prostoru Europske unije. Povelja je izrađena na osnovi Europske konvencije o ljudskim pravima, a prihvaćana je od Europskog parlamenta, Vijeća ministara i europske komisije 7. prosinca 2000. Puni zakonski efekt dobila je 1. prosinca 2009. stupanjem Lisabonskog sporazuma na snagu, odnosi se samo na članice EU

novca, kriminal povezan s nuklearnim i radioaktivnim tvarima, nezakonito krijumčarenje migranata, trgovina ljudima, kriminal povezan s motornim vozilima, ubojstvo, teška tjelesna ozljeda, nezakonita trgovina ljudskim organima i tkivima, otmica, protupravno oduzimanje slobode i uzimanje talaca, rasizam i ksenofobija, organizirana pljačka, nedozvoljena trgovina kulturnim dobrima uključujući starine i umjetnička djela, prijevara, reketarenje i iznuda, krivotvorenje i piratstvo proizvoda, krivotvorenje službenih dokumenata i trgovina njima, krivotvorenje novca i sredstava plaćanja, računalni kriminal, korupcija, nezakonita trgovina oružjem, streljivom i eksplozivima, nezakonita trgovina ugroženim životinjskim vrstama, nezakonita trgovina ugroženim biljnim vrstama i podvrstama, kaznena djela protiv okoliša, nezakonita trgovina hormonskim tvarima i drugim poticateljima rasta.

Temeljne zadaće Europla su prikupljanje, pohranjivanje, obrada, analiza i razmjena informacija i obavještajnih podataka, pomaganje istraga u državama članicama prosljeđivanjem važnih , informacija, predlaganje osnivanja zajedničkih istražnih timova, pripremanje procjene opasnosti, strateške analize, prikupljanje i analiziranje informacija s Interneta s ciljem prepoznavanja kriminalnih aktivnosti

Dodatne zadaće Europolu su razvijanje stručnog znanja nadležnih tijela u državama članicama, njihovo savjetovanje u vezi istraga, pružanje strateških obavještajnih podataka za operativne aktivnosti na nacionalnoj razini i razini Zajednice. Ovisno o financijskim sredstvima i brojnosti raspoloživih zaposlenika Europol može pomagati državama članicama podrškom, savjetima i istraživanjima na području osposobljavanja članova njihovih nadležnih tijela, tehničkoj potpori između država članica, tehničkim i forenzičkim metodama, istražnim postupcima. Europol djeluje kao središnji ured za suzbijanje krivotvorenja eura u skladu s Odlukom Vijeća, te može financijski podupirati istrage krivotvorenja eura.

Osoblje Europolu može sudjelovati kao podrška u zajedničkim istražnim timovima u svim aktivnostima i razmjeni informacija, ali ne sudjeluju u poduzimanju prisilnih mjera, što se utvrđuje sporazumom između ravnatelja i nadležnih tijela država članica koje sudjeluju u istražnom timu. Takve dogovore utvrđuje Upravni odbor¹⁸.

Ukoliko osoblje Europolu zajedničkog istražnog tima tijekom djelovanja izvrši neko kazneno djelo ili su ista počinjena protiv njih, primjenjuje se ono nacionalno zakonodavstvo države članice u kojoj se djelovanje primjenjuje.

¹⁸ Upravni odbor je jedan od organa za upravljanjem društvima kapitala (dioničkim društvom i društvom s ograničenom odgovornošću); obavlja izvršnu funkciju, odgovara za uspješnost te promiče interese dioničara

Europol obavještava Eurojust da će pokrenuti kaznene istrage, te daje zahtjeve državama članicama za pokretanje, vođenje ili koordinaciju istraga. Države članice pomno razmatraju takve zahtjeve, te obavješćuju Europol o svojoj odluci u skladu s ovom Odlukom i mjerodavnim nacionalnim zakonodavstvom.

Svaka država članica imenuje nacionalne jedinice i voditelja nacionalne jedinice kao jedino tijelo za vezu s Europolom. Državne članice mogu dozvoliti izravne kontakte određenih nadležnih tijela i Europola, a istodobno nacionalna jedinica od Europola zaprima sve razmijenjene informacije iz tog kontakta. Odnos nacionalne jedinice i nadležnih tijela uređene su nacionalnim ustavnim odredbama. Države članice osiguravaju sposobnosti njihovih nacionalnih jedinica za obavljanje njihovih zadaća, te imaju pristup nacionalnim podacima.

Nacionalne jedinice su dužne dostaviti Europolu informacije i obavještajne podatke, iste ažurirati, provjeravati, te ih proslijediti. Dužne su dostavljati Europolu informacije za pohranjivanje u njihovu bazu podataka, te svaku razmjenu informacija uskladiti sa zakonom, vodeći računa u svakom momentu da se ni u kojem slučaju ne naruši državna sigurnost i stabilnost, unutarnji red i mir, te uspjeh istraga u tijeku. Troškove nacionalnih jedinica za komunikaciju s Europolom snose države članice, te se osim troškova povezivanja ne naplaćuju Europolu.

Svaka nacionalna jedinica raspoređuje bar jednog časnika za vezu u Europol, koji čine nacionalni ured za vezu pri Europolu. Časnici za vezu naredbe primaju od svojih nacionalnih jedinica, te su dužni bilateralno razmjenjivati informacije između Europola i nacionalnih jedinica vodeći računa o sigurnosti podataka. Prava i obveze časnika za vezu u odnosu na Europol utvrđuje Upravni odbor. Časnici za vezu uživaju privilegije i imunitet, te su u potpunosti informirani i povezani sa svim aktivnostima Europola. Europol državama članicama u zgradi Europola besplatno osigurava potrebne prostorije i odgovarajuću podršku za djelovanje časnika za vezu. Sve druge troškove vezano za upućivanje časnika za vezu, kao i troškove opreme snosi država članica koja ga šalje.

2. 2. Sustavi za obradu informacija

Za postizanje svojih ciljeva, u mjeri u kojoj je potrebno, Europol obrađuje informacije i obavještajne podatke uključujući i osobne podatke. Europol uspostavlja i održava informacijski sustav Europola, te analitičke datoteke. Ravnatelj predlaže Upravnom odboru koji se savjetuje sa Zajedničkim nadzornim tijelom¹⁹ o obradi informacija Europola, te odlučuje o uspostavi sustava obrade osobnih podataka. U toj odluci utvrđuju se uvjeti i ograničenja prema kojima Europol može ustanoviti novi sustav obrade osobnih podataka, a koji ne odobrava obradu osobnih podataka koji otkrivaju rasno ili etičko podrijetlo, politička stajališta, vjerska ili filozofska uvjerenja, članstvo u sindikatu, podatke o zdravlju ili spolnosti. Upravni odbor utvrđuje uvjete za obradu takvih podataka, obzirom na pristup i korištenje podataka, kao i rokove za pohranu i brisanje podataka (ne duži od 6. mjeseci). Odluka se dostavlja Vijeću na odobravanje.

Europol održava informacijski sustav Europola, te osigurava usklađenost s odredbama ove Odluke. Odgovoran je za ispravan rad informacijskog sustava Europola u tehničkom i operativnom pogledu, te poduzima sve potrebne mjere kako bi bilo valjano provedeno.

Nacionalna jedinica svake države članice odgovorna je za komunikaciju s informacijskim sustavom Europola, posebno za opremu za obradu podataka koja se koristi na području pojedine države članice.

Informacijski sustav Europola može se koristiti za obradu samo onih podataka potrebnih za obavljanje zadataka Europola. Uneseni podaci odnose se na osobe koje su osumljivene da su počinile ili sudjelovale u počinjenju kaznenog djela za koji je Europol nadležan ili koje su osuđene za takvo djelo. Podaci o osobama mogu uključivati samo elemente: prezime, djevojačko prezime, imena i sve nadimke ili lažna imena, datum i mjesto rođenja, državljanstvo, spol, boravište, zanimanje, br. socijalnog osiguranja, vozačke dozvole, osobne isprave, putne isprave, te ako je potrebno i posebne stvarne fizičke značajke koje nisu podložne promjenama (daktiolskopski podaci i profil DNA nekodirajućeg dijela). U vezi takvih osoba informacijski sustav Europola koristi za obradu i elemente: kaznena djela,

¹⁹ Institucionalni ustroj Europske unije prema Ugovoru o Europskoj uniji čine sedam institucija: Europski parlament, Europsko vijeće, Vijeće, Europska komisija („Komisija“), Sud Europske unije, Europska središnja banka, Revizorski sud. Postoje i druga tijela i ustanove : Gospodarski i socijalni odbor, Odbor regija, Europska investicijska banka, Europska banka za obnovu i razvoj.

pretpostavljena kaznena djela, kada, gdje i kako su (navodno) počinjena, sredstva koja su korištena ili su se mogla koristiti kod počinjena kaznenih djela, odjele koji se bave slučajem, njihove brojeve predmeta, osuđujuće presude, stranku koja je unijela podatke. Uvijek se mora navesti izvor podataka. Dodatne informacije o osobama mogu se na zahtjev dostaviti svakoj nacionalnoj jedinici ili Europolu radi razmjene informacija o povezanim kaznenim djelima. Ako bi postupci predmetnih osoba bili pravomoćno obustavljeni ili ako je ta osoba pravomoćno oslobođena optužbe, podaci koji se odnose na predmet, brišu se.

Pravo unosa podataka u informacijski sustav Europolu i dobivanje tih podataka iz njega imaju nacionalne jedinice, časnici za vezu, ravnatelj, zamjenici ravnatelja i odgovarajuće ovlašteno osoblje Europolu u skladu sa zakonima i drugim propisima. Unesene podatke može mijenjati, dopunjavati, ispravljati ili brisati samo stranka koja ih je unijela. Kada su uneseni podaci očigledno suprotni, predmetne stranke međusobno se savjetuju i postižu sporazum. Stranka koja namjerava brisati podatke, dužna je o svojoj namjeri obavijestiti stranku na koju je prenesena odgovornost za zaštitu podataka.

Odgovornost za dopuštenje uzimanja, unošenja i izmjene podataka unutar informacijskog sustava Europolu ima osoba koja uzima, unosi ili mijenja podatke. Tu osobu mora biti moguće identificirati. Razmjena informacija između nacionalnih jedinica i nadležnih tijela država članica uređuje se nacionalnim pravom. Nadležna tijela država članica također mogu pretraživati informacijski sustav Europolu, a ako zatraženi podatak nije dostupan do njega se može doći preko nacionalnih jedinica. Informacije o nadležnim tijelima imenovanim za pretraživanje, prosljeđuju se Glavnom tajništvu Vijeća,²⁰ koje te informacije objavljuje u Službenom listu Europske unije.

Ako je potrebno za izvršavanje njegovih zadaća, Europol može pohranjivati, mijenjati, te koristiti podatke o kaznenim djelima u analitičkim radnim datotekama za koje je nadležan, uključujući i podatke o povezanim kaznenim djelima. Analitičke radne datoteke mogu sadržavati podatke o slijedećim kategorijama osoba: osumnjičene osobe, osobe osuđene za kazneno djelo, osobe pozvane da svjedoče, osobe koje su žrtve nekog od kaznenih djela ili bi mogle biti, te podatke o kontaktima i suradnicima. Odabir osoba na temelju ranije spomenutih osjetljivih podataka zabranjuje se. Vijeće kvalificiranom većinom nakon savjetovanja s

²⁰ Glavno tajništvo Vijeća tijelo je odgovorno za pružanje pomoći u radu institucijama EU-a: Europskom vijeću i Vijeću Europske unije. Glavno tajništvo vijeća pomaže u organizaciji i usklađivanju rada Vijeća, te provedbi njegova 18-mjesečnog programa. Pomaže u radu Europskog vijeća i njegova predsjednika, a predsjedništvu Vijeća daje potporu u pregovorima unutar Vijeća te s drugim institucijama EU-a

Europskim parlamentom donosi provedbena pravila za analitičke radne datoteke koje je pripremio Upravni odbor po dobivenom mišljenju zajedničkog nadzornog tijela.

Analitičke radne datoteke otvaraju se u svrhu analiza (prikupljanje, obrada, korištenje podataka) s ciljem pomaganja kaznenih istraga. Za svaki analitički projekt osniva se analitička skupina u kojoj surađuju: analitičari i časnici za vezu. Analitičari unose podatke u predmetnu datoteku, te ih mogu i mijenjati, a svi sudionici analitičke skupine mogu uzimati podatke iz te datoteke.

Nacionalne jedinice dostavljaju podatke u posebne analitičke datoteke za potrebe sprečavanja, analize ili suzbijanja kaznenih djela u skladu sa njihovim nacionalnim pravom, a na zahtjev Europolu ili na vlastitu inicijativu. Ako je analiza općeg ili strateškog tipa, sve se države članice preko časnika za vezu i/ili stručnjaka trebaju u potpunosti upoznati s njihovim rezultatima, posebno putem dostave izvješća koje sastavlja Europol. Ako analiza obrađuje pojedinačne slučajeve, tj. imaju operativni cilj tada u njima sudjeluju države članice od kojih potječu informacije ili kojih se direktno tiču te informacije. Ovlašteni časnici mogu se pozvati na potrebu da budu obaviješteni, a to ostvaruju pisanom obrazloženom izjavom koju je odobrilo nadređeno tijelo njegove države članice i dostavlja je svim sudionicima analize, te se automatski pridružuje analizi koja je u tijeku. Ukoliko je analitičkoj skupini uložena prigovor, automatsko pridruživanje se odgađa do završetka postupka mirenja.

Država članica ili vanjski stručnjak koji su se pridružili analizi koja je u tijeku, ne smiju, posebno, širiti ili koristiti podatke bez prethodnog pristanka država članica koje su od početka uključene. Europol poziva stručnjake Europskog ureda za suzbijanje prijevare da se pridruže aktivnostima analitičke skupine, ako se projekt odnosi na prijevare ili druge nezakonite aktivnosti koje imaju utjecaja na financijske interese Europskih zajednica.

Europol izrađuje indeksni sustav za podatke pohranjene u analitičkim radnim datotekama, a pristup mu imaju ravnatelj, zamjenik ravnatelja, ovlašteno osoblje Europolu, časnici za vezu, ovlašteni članovi nacionalnih jedinica. Indeksni sustav mora biti takav da osobi koja ga koristi iz podataka bude jasno, sadrži li analitička radna datoteka podatke od interesa za provođenje njezinih zadaća. Upravni odbor utvrđuje detaljan postupak izrade indeksnog sustava, kao i uvjete pristupa istom. U naredbi za otvaranje analitičke radne datoteke, ravnatelj utvrđuje: ime datoteke, svrhu datoteke, skupinu osoba o kojima su podaci pohranjeni, vrstu pohranjenih podataka i osjetljive osobne podatke koji su iznimno potrebni, sudionike analitičke skupine, rokove za pregledavanje i pohranjivanje podataka.

Ravnatelj mora bez odgode obavijestiti Upravni odbor i zajedničko nadzorno tijelo o nalogu za otvaranje datoteke ili o naknadnim promjenama, te im dostaviti spis. Analitička radna datoteka čuva se najduže tri godine, a Europol preispituje potrebu daljnjeg vođenja datoteke, te je ravnatelj može produžiti na slijedeće tri godine o čemu obavještava Upravni odbor i zajedničko nadzorno tijelo. U svako doba Upravni odbor može naložiti ravnatelju da izmjeni nalog za otvaranje ili zatvori analitičku radnu datoteku, te odlučuje o datumu istoga.

2. 3. Zajedničke odredbe o obradi informacija

Na zahtjev nacionalnih jedinica, Europol je dužan obavijestiti iste ili njihove časnike za vezu o svakoj informaciji koja se odnosi na njihove države članice i o povezanosti kaznenih dijela za koje je Europol nadležan. Europol u suradnji s državama članicama donosi nadzorne mehanizme koji omogućuju državama članicama pristup nadzornom dnevniku na njihov zahtjev. Podaci prikupljeni na taj način koriste se isključivo u svrhu provjere od strane Europolu, te se brišu nakon 18 mjeseci.

Osobni podaci dohvaćeni iz bilo koje Europolove datoteke za obradu ili dostavu podataka, nadležna tijela država članica koriste se samo s ciljem sprečavanja i suzbijanja kaznenih dijela za koji je nadležan Europol, te drugih teških oblika kriminala.

Ako za određene podatke država članica ili treća zemlja,²¹ koja ih dostavlja ili treće tijelo, odredi neka ograničenja uporabe takva ograničenja treba poštovati korisnik podataka. Uporaba podataka u druge svrhe ili od strane tijela koja nisu nacionalna nadležna tijela, moguće je samo nakon savjetovanja s državnom članicom koja ih je prosljedila, a u skladu s nacionalnim pravom iste.

Europol čuva podatke u datotekama, onoliko dugo koliko je potrebno za obavljanje njegovih zadaća. Provjeru podataka pohranjenih u informacijski sustav Europolu i njihovo brisanje provodi jedinica za unos podataka. Provjeru podataka pohranjenih u druge datoteke

²¹ Po Ugovoru iz Maastrichta (članak 49.), svaka europska zemlja koja poštuje načela Europske unije može se prijaviti za članstvo u istoj kao treće zemlje. Europsko vijeće odredilo je uvjete za članstvo u EU po tzv. Kopenhaškim kriterijima u lipnju 1993.. Danas većina zemalja koje se nalaze u Vijeću Europe žele postati članice Unije, iako neke po zemljopisnom položaju pripadaju Aziji (npr. Cipar).

Europola i njihovo brisanje provodi Europol. Kada država članica briše iz svoje nacionalne baze podataka podatke koji su dostavljani Europolu i koji su pohranjeni u posebne baze podataka za Europol, o tome obavještava Europol. Ako su ti podaci od daljnjeg interesa za Europol, Europol obavještuje predmetnu državu članicu o nastavku čuvanja tih podataka. Takvi se podaci ne brišu i ako bi to štetilo interesima osoba na koje se podaci odnose i koji trebaju zaštitu, podaci se koriste samo uz pristanak osobe na koju se odnose.

2. 4. Odnosi s partnerima

Ukoliko je važno za izvršavanje njegovih zadaća, Europol može stvarati i održavati suradnju s institucijama, tijelima, uredima i službama osnovanim Ugovorom o Europskoj uniji i Ugovorima o osnivanju Europskih zajednica ili na temelju njih, a posebno s: Eurojustom, Europskim uredom za borbu protiv prijevara (OLAF), Europska agencija za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama država članica Europske unije (Frontex), Europskom policijskom akademijom (CEPOL), Europskom središnjom bankom, Europskim centrom za nadzor droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA). Europol uz suglasnost Upravnog odbora, s navedenima zaključuje sporazume i radne dogovore, koji se odnose na razmjenu operativnih, strategijskih i tehničkih informacija, uključujući osobne podatke i klasificirane informacije. Prosljeđivanje klasificiranih informacija od Europola navedenim subjektima, dopušten je samo ako postoji sporazum o tajnosti između Europola i primatelja.

Europol može surađivati i s trećim državama, međunarodnim organizacijama, Interpolom s kojima zaključuje sporazume koji se mogu odnositi na razmjenu operativnih, strategijskih i tehničkih informacija, uključujući osobne podatke i klasificirane informacije. Takvi sporazumi se mogu zaključiti samo nakon dobivene suglasnosti Vijeća koje se prethodno savjetuje s Upravnim odborom. Europol može izravno slati partnerima informacije koji nisu osobni podaci i klasificirane informacije, kao i informacije za koje ravnatelj procijeni da su zaštićeni.

Ako je država članica dostavila predmetne podatke Europolu, Europol ih šalje prethodno navedenim subjektima (partnerima) samo uz pristanak te države članice, uz prethodno odobrenje, koje se može povući bilo kada. Europol je odgovoran za zakonitost prijenosa podataka, o čijim prijenosima i njihovim razlozima čuva zapise.

Europol može obrađivati informacije „ privatnih stranaka“ tj. subjekta i tijela osnovana u skladu s pravom države članice ili treće države, a to su poduzeća, trgovačka društva, poslovna udruženja, neprofitne organizacije i druge pravne osobe. Europolu njihove informacije šalje nacionalna jedinica, te članice u skladu s nacionalnim pravom. Privatne stranke osnovane prema pravu treće države mogu slati Europolu osobne podatke samo preko kontaktne točke te države, a u skladu s važećim sporazumom o suradnji. Europol ne može izravno kontaktirati privatne osobe da bi dobio informacije.

Vijeće kvalificiranom većinom nakon savjetovanja s Europskim parlamentom utvrđuje popis trećih zemalja i organizacija s kojima Europol zaključuje sporazume. Popis izrađuje Upravni odbor, te donosi provedbena pravila o razmjeni osobnih podataka i klasificiranih informacija.

2. 5. Sigurnost i zaštita podataka

U pogledu automatske obrade osobnih podataka Europol uzima u obzir posebne odredbe ove Odluke, načela iz Konvencije Vijeća Europe o zaštiti podataka od 28. siječnja 1981., te Preporuke br. R(87)15 Odbora ministara Vijeća Europe od 17. rujna 1987. Automatizirani i neautomatizirani podaci nalaze se u zbirkama podataka kojima je pristup dozvoljen u skladu s kriterijima.

Upravni odbor na prijedlog ravnatelja imenuje službenika za zaštitu podataka koji je član osoblja i nezavisan je u obavljanju svojih dužnosti. Njegove zadaće su: osiguravanje zakonitosti i usklađenosti s odredbama ove Odluke u vezi obrade osobnih podataka, čuvanje pisane evidencije o prijenosu i primitku osobnih podataka, osiguravanje informiranosti osoba na koje se odnose ti podaci, suradnja s osobljem Europola i zajedničkim nadzornim tijelom, priprema godišnjeg izvješća i dostavljanje istog upravnom odboru i zajedničkom nadzornom tijelu. Taj službenik ima pristup svim podacima koje obrađuje Europol i svim prostorijama Europola. Ako službenik za zaštitu podataka smatra da nisu poštovane odredbe ove Odluke o obradi osobnih podataka, o tome obavještava ravnatelja da se riješi neusklađenost. Ako ravnatelj ne riješi neusklađenost, službenik obavješćuje Upravni odbor, a ako ni on ne riješi neusklađenost, službenik obavješćuje zajedničko nadzorno tijelo.

Odgovornost za podatke koje obrađuje Europol, posebno zakonitost podataka, prijenos podataka, unos i točnost podataka, njihovu ažuriranost i provjeravanje rokova za pohranu imaju države članice koje dostavljaju podatke i Europol za podatke iz trećih zemalja koje podatke dostavljaju preko kontrolne točke. Za zaštitu podataka koji još nisu unešeni u Europolovu bazu podataka odgovorne su zemlje koje dostavljaju podatke, a za zaštitu podataka iz trećih zemalja odgovoran je Europol. Europol je odgovoran za sve podatke koje je obradio.

Svaka osoba na koju se odnose osobni podaci ovlaštena je dobivati informacije, te zahtijevati od Europola da ispravi ili izbriše netočne podatke koji se odnose na nju/njega. Europol provjerava te podatke i udovoljava zahtjevu pojedinca. Kada brisanje nije moguće, podaci se blokiraju kako bi se priječila daljna obrada, a zajedničko nadzorno tijelo osigurava pravilnu provedbu potrebnih provjera u bliskoj suradnji s nacionalnim nadzornim tijelom ili državom članicom koja je unijela podatke, o čemu se obavještava pojedinca.

Svaka država članica određuje nacionalno nadzorno tijelo,²² sa zadaćom nezavisnog nadzora, u skladu sa nacionalnim pravom, dopustivosti unošenja, dohvata i svakog dostavljanja osobnih podataka Europolu od strane predmetne države članice, kao i razmatranja krši li takvo djelovanje prava osobe na koju se podaci odnose. Stoga nacionalno nadzorno tijelo ima pristup u prostorije nacionalne jedinice ili časnika za vezu, te unosu podataka koji obavlja država članica u informacijski sustav Europola.

Zajedničko nadzorno tijelo osniva se radi nadzora aktivnosti Europola u skladu s ovom Odlukom, kako bi se osigurala nepovredivost prava pojedinca pohranom, obradom i korištenjem podataka koje čuva Europol. Tijelo se sastoji od najviše dvaju članova ili predstavnika, kojima prema potrebi pomažu zamjenici svakog od nezavisnih nacionalnih nadzornih tijela, a imenovani su na pet godina od svake države članice. Svaka delegacija ima jedan glas. Zajedničko nadzorno tijelo za predsjednika bira jednog od svojih članova, a u izvršavanju zadaća pomaže mu Europol. Ukoliko zajedničko nadzorno tijelo utvrdi kršenje odredbi ove Odluke u svezi pohranjivanja, obrade ili korištenja osobnih podataka, prigovor podnosi ravnatelju, a on obavještava Upravni odbor. Zajedničko nadzorno tijelo redovno

²² Čl. 33. Odluke tumači da svaka država članica određuje Nacionalnog nadzornog tijela sa zadaćom nezavisnog nadzora, u skladu s nacionalnim pravom, dopustivosti unošenja, dohvata i svakog dostavljanja Europolu osobnih podataka od strane predmetne države članice i razmatranja krše li takvi postupci prava osobe na koju se podaci odnose. U tu svrhu nadzorno tijelo ima pristup u prostorije nacionalne jedinice ili časnika za vezu.

sastavlja izvješća o aktivnostima, te ih dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću, a samo odlučuje hoće li i kako objaviti izvješće o aktivnostima. Zajedničko nadzorno tijelo donosi svoj poslovnik dvotrećinskom većinom svojih članova, te ga dostavlja Vijeću na odobrenje. Zajedničko nadzorno tijelo osniva svoj unutarnji odbor (jedan ili više) od predstavnika iz svake države članice, kojemu je zadaća razmatranje prigovora. U radu zajedničkom nadzornom tijelu pomaže tajništvo.

Europol osigurava potrebne tehničke i organizacijske mjere radi osiguranja provedbe ove Odluke. Svaka država članica i Europol u vezi automatske obrade podataka provode mjere čiji je cilj: nadzor pristupa opremi, nadzor nosača podataka, nadzor pohranjivanja, nadzor korisnika, nadzor pristupa podacima, nadzor slanja, nadzor unosa, nadzor prijenosa, ponovna uspostava, pouzdanost i cjelovitost.

2. 6. Organizacija

Tijela Europola su Upravni odbor i ravnatelj. Upravni odbor sastoji se od jednog predstavnika iz svake države članice i jednog predstavnika Komisije. Svaki član ima jedan glas. Svakog člana Upravnog odbora može zastupati zamjenik, koji tada ima pravo glasa. Predsjedatelj Upravnog odbora i njegov zamjenik biraju se iz skupine od tri države članice koje su zajednički pripremile osamnaestomjesečni program Vijeća, koliko traje i njihov mandat. Predsjedatelj je odgovoran za učinkovit rad Upravnog odbora. Predsjedatelju pomaže tajništvo Upravnog odbora. Ravnatelj sudjeluje na sastancima Upravnog odbora, bez prava glasa. Upravni odbor se sastaje najmanje dvaput godišnje, a odlučuje dvotrećinskom većinom, osim ako ovom Odlukom nije određeno drugačije. Upravni odbor nadzire rad ravnatelja, donosi odluke ili provedbene mjere i pravila, donosi financijsku uredbu, imenuje računovodstvenog službenika, osniva službu za unutarnju reviziju, imenuje revizore iz članova Europola, te izrađuje svoj poslovnik. Svake godine donosi prijedlog procjene prihoda i rashoda, završni proračun, opće izvješće o aktivnostima Europola, program rada za buduće aktivnosti Europola uzimajući u obzir operativne zahtjeve država članica. Ti dokumenti dostavljaju se Vijeću na odobrenje, ono ih prosljeđuje Europskom parlamentu. Služba za unutarnju reviziju odgovara samo Upravnom odboru i ima pristup svojoj dokumentaciji.

Četiri godine od početka primjene ove Odluke, te nakon toga svake četiri godine, Upravni odbor naručuje nezavisnu vanjsku procjenu provedbe ove Odluke te djelatnosti koju obavlja Europol. Izvješće o ocjeni prosljeđuje se Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji.

Na čelu Europola je ravnatelj kojeg imenuje Vijeće kvalificiranom većinom s popisa kojeg je predložio Upravni odbor, od najmanje tri kandidata, na razdoblje od četiri godine. Vijeće, na prijedlog Upravnog odbora, koji je ocijenio ravnatelja, može mu produžiti mandat još jednom na najduže četiri godine. Ravnatelju pomažu tri zamjenika, koji se imenuju na četiri godine. Ravnatelj je odgovoran za: izvršavanje zadaća Europola, tekuće upravljanje, izvršavanje ovlasti iz članka 39.,²³ izradu i provedbu odluka Upravnog odbora, odgovaranje na zahtjev Upravnog odbora, pomoć u pripremi sastanaka Upravnog odbora, izradu prijedloga prihoda i rashoda kao i planova zapošljavanja, izvršavanje proračuna Europola, elaboriranje izvješća, izvještavanje Upravnog odbora o rezultatima nadzora. Za obavljanje svojih dužnosti ravnatelj je odgovoran Upravnom odboru, te je zakonski zastupnik Europola. Ravnatelj i njegovi zamjenici razrješuju se odlukom Vijeća koje odlučuje kvalificiranom većinom nakon dobivenog mišljenja upravnog odbora.

Pravilnik o osoblju za dužnosnike Europskih zajednica i uvjeta zaposlenja primjenjuju se na ravnatelja, zamjenika ravnatelja i osoblje Europola, zaposlene nakon datuma primjene ove Odluke. Osoblje Europola čine privremeno osoblje i/ili ugovorno osoblje. Ukoliko ravnatelj namjerava zaključiti ugovore na neodređeno vrijeme, Upravni odbor daje godišnje odobrenje. Upravni odbor odlučuje koja se privremena mjesta predviđena planom zapošljavanja mogu popuniti samo osobljem zaposlenim od strane nadležnih tijela država članica. Takvo osoblje ima status privremenih djelatnika, te im se mogu ponuditi samo ugovori na određeno vrijeme, a mogu se samo jednom produžiti na određeno vrijeme.

²³ Članak 39. Odluke Vijeća je Pravilnik o osoblju za dužnosnike Europskih zajednica i uvjeta zaposlenja ostalih službenika Europskih zajednica, a odnosi se na ravnatelja, zamjenika ravnatelja i osoblje Europola (privremeno i/ili ugovorno osoblje) zaposlene nakon datuma primjene ove Odluke.

2. 7. Pitanja u vezi tajnosti

Europol i države članice poduzimaju potrebne mjere radi zaštite informacija koje podliježu pravilima o tajnosti koje je prikupio Europol ili su s njim razmijenjene u skladu s ovom Odlukom. S tim ciljem, Vijeće kvalificiranom većinom nakon savjetovanja s Europskim parlamentom donosi odgovarajuća pravila o tajnosti koja izrađuje Upravni odbor. Upravni odbor donosi pravila o sigurnosnoj provjeri osoblja Europolu, a o stanju sigurnosne provjere ravnatelj izvještava Upravni odbor. Članovi Upravnog odbora, ravnatelj, zamjenici ravnatelja, osoblje Europola i časnici za vezu dužni su se suzdržati od svake radnje i svakog istraživanja mišljenja koji bi mogli štetiti Europolu ili ugroziti njegove djelatnosti. Isti su obvezni ne otkrivati nikakve činjenice ili informacije za koje su saznali u izvršavanju njihovih dužnosti ili u obavljanju svojih aktivnosti neovlaštenim osobama ili javnosti. Obveza diskrecijskog postupanja i čuvanja tajnosti primjenjuje se čak i nakon prestanka dužnosti ili zaposlenja, ili nakon prestanka aktivnosti. Također ne smiju svjedočiti na sudu ili izvan njega ili davati izjave o bilo kojim činjenicama ili informacijama koje su saznali u izvršavanju svojih dužnosti ili u obavljanju svojih aktivnosti, bez odobrenja ravnatelja ili upravnog odbora.

2. 8. Proračunske odredbe

Prihodi Europola sastoje se od subvencija Zajednice koje ulaze u glavni proračun Europske unije (odjeljak Komisija) od datuma primjene ove Odluke. Financiranje Europola predmet je sporazuma Europskog parlamenta i Vijeća. („proračunsko tijelo“). Rashodi Europola uključuju troškove za osoblje, administrativne, infrastrukturne i operativne troškove. Ravnatelj izrađuje nacrt procjene prihoda i rashoda Europola za predstojeću financijsku godinu, uključujući prijedlog plana zapošljavanja, te ga prosljeđuje Upravnom odboru. Prijedlog plana zapošljavanja sastoji se od stalnih i privremenih radnih mjesta, te navodi upućene nacionalne stručnjake i broj, stupanj i kategoriju osoblja zaposlenog u Europolu za predmetnu financijsku godinu. Prihodi i rashodi moraju biti uravnoteženi. Upravni odbor usvaja nacrt procjene prihoda i rashoda. Komisija podnosi nacrt proračunskom tijelu zajedno s okvirnim prijedlogom glavnog proračuna Europske unije. Proračunsko tijelo odobrava

dodjelu subvencije Europolu prilikom donošenja glavnog proračuna Europske unije. Upravni odbor donosi proračun Europola i plan zapošljavanja, a postaju konačni nakon usvajanja glavnog proračuna Europske unije.

Proračun Europola izvršava ravnatelj. Računovodstveni službenik Komisije najkasnije do 31. ožujka nakon svake financijske godine dostavlja privremena financijska izvješća Revizorskom sudu zajedno s izvješćem o proračunskom i financijskom upravljanju za tu financijsku godinu.²⁴ Isto se dostavlja i Europskom parlamentu, te Vijeću. Ravnatelj po primitku primjedbi Revizorskog suda sastavlja završna financijska izvješća Europola na vlastitu odgovornost i prosljeđuje ih Upravnom odboru na mišljenje. Upravni odbor daje mišljenje, nakon čega ravnatelj ista dostavlja Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu. Završna izvješća se objavljuju.

Upravni odbor donosi financijsku uredbu koja se primjenjuje na Europol nakon savjetovanja s Komisijom, a za svako odstupanje od uredbe traži se prethodna suglasnost Komisije.

2. 9. Druge odredbe

Na prijedlog ravnatelja, a najkasnije šest mjeseci od početka primjene ove Odluke, Upravni odbor donosi pravila o pristupu dokumentima Europola, uzimajući u obzir načela i ograničenja iz Uredbe (EZ) Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije.

²⁴ Revizorski sud je posebna kontrolna institucija Europske unije, nadležna za ispitivanja svih prihoda i rashoda svih tijela Europske zajednice, ako to nije isključeno nekim ustavotvornim dokumentom. Revizorski sud kontrolira ispravnost i zakonitost, te regularnost svih transakcija. Osnovan je 22. srpnja 1975. godine ugovorom iz Brisela, a stupio je na snagu 1. srpnja 1977. godine. Sjedište je u Luksemburgu. Sastoji se od 25 članova koje imenuje Vijeće, uz prethodno mišljenje Europskog parlamenta. Mandat članovima traje 6 godina i djeluju potpuno neovisno. Revizija se temelji na odgovarajućoj dokumentaciji, a postupak se može obaviti na cijelom području Unije. Izvješće o rezultatima istrage Revizorski sud dostavlja svim tijelima, prije svega Europskom parlamentu i Vijeću EU.

Upravni odbor jednoglasno odlučuje o unutarnjem uređenju jezika Europol.²⁵ Prijevode koji su potrebni za rad Europol dostavlja Centar za prevođenje za tijela Europske unije.

Pravila iz Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o istragama koje je vodio Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) primjenjuju se na Europol.

U sporazumu o sjedištu koji zaključuju Europol i Kraljevina Nizozemska utvrđuju se dogovori o smještaju Europol u državi sjedišta, kao i posebna pravila koja se primjenjuju u državi sjedišta na ravnatelja, članove upravnog odbora, zamjenike ravnatelja, zaposlenike Europol i članove njihovih obitelji, a nakon dobivenog odobrenja upravnog odbora.

Protokol o privilegijama i imunitetima Europskih zajednica primjenjuju se na ravnatelja, njegove zamjenike, osoblje Europol, kao i na časnike za vezu i članove njihovih obitelji koje su potrebne za valjano izvršavanje njihovih zadaća.²⁶

Svaka je država članica u skladu sa svojim nacionalnim pravom, odgovorna za štetu prouzročenu pojedincu koja je posljedica pravnih ili činjeničnih grešaka u pohranjenim ili obrađenim podacima u Europolu. Samo država članica u kojoj je nastao događaj povodom kojeg je šteta nastala, tuženik je u tužbi za naknadu štete oštećeniku, te je dužna na zahtjev isplatiti iznos naknade štete.

U slučaju izvanugovorne odgovornosti Europol je dužan, neovisno od odgovornosti iz članka 52., naknaditi štetu nastalu krivnjom njegovih tijela ili osoblja u izvršavanju njihovih zadaća. Oštećenik ima pravo zahtijevati od Europol da ne poduzme ili propusti neku radnju.

Europol naknađuje u potpunosti svaki iznos koji je država članica trebala platiti žrtvama ili osobama na čijem je državnom području štetu prouzročilo osoblje Europol.

²⁵ Čl. 47. Odluke – Uredba br. 1 od 15. travnja 1958. o utvrđivanju jezika koji se koriste u Europskoj ekonomskoj zajednici (SL 17, 6. 10. 1958., str. 385/58.) u klasificiranim informacijama EU-a.

²⁶ Čl. 51. Odluke je Protokol o privilegijama i imunitetima Europskih članica, a primjenjuje se na ravnatelja, zamjenika ravnatelja i osoblje Europol. Stavak 3. tumači privilegije i imunitete koji se odnose na časnike za vezu i njihove obitelji

3. SURADNJA REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPOLA

Vijeće Europske unije 27. ožujka 2000. dalo je Europolu ovlaštenje da započne sa pregovorima oko sporazuma sa trećim državama i drugim tijelima nepovezanim sa EU-om. 25. listopada 2004. Vijeće Europske unije zaključilo je da nema prepreka za uključivanje prijenosa osobnih podataka između Euopola i Republike Hrvatske u Sporazum.

Predmetni Sporazum odnosa Republike Hrvatske i Euopola o operativnoj i strateškoj suradnji potpisali su u Beču 13. siječnja 2006. g. Ivica Kirin, ministar unutarnjih poslova Republike Hrvatske i g. Max Peter Ratzel, direktor Euopola, u dva izvornika na hrvatskom i engleskom jeziku.

Sporazum predstavlja temelj međusobne suradnje za donošenje Zakona o potvrđivanju Sporazuma o operativnoj i strateškoj suradnji s ustavnom osnovom sadržanoj u članku 139. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske, kako bi njegove odredbe postale dio unutarnjeg pravnog poretka članka 140. Ustava Republike Hrvatske. Sporazum je rezultat zajedničke želje za reguliranjem problema prouzrokovanih međunarodnim organiziranim kriminalitetom, posebno trgovanjem ljudima, krijumčarenjem nezakonitih migranata, nezakonitom trgovinom droge i drugim ozbiljnim oblicima međunarodnog kriminaliteta i povezanim kaznenim djelima.

Svrha ovog Sporazuma je uspostaviti suradnju između Euopola i Republike Hrvatske kako bi se pomoglo zemljama članicama Europske unije i Republici Hrvatskoj u borbi protiv teških oblika međunarodnog kriminaliteta (nezakonito trgovanje drogom, kazneno djelo u vezi nuklearnih i radioaktivnih tvari, krijumčarenje nezakonitim migrantima, trgovanje ljudima, kriminal vezan za motorna vozila, krivotvorenje novca i sredstava plaćanja, nezakonite aktivnosti pranja novca) kroz razmjenu informacija i redovite kontakte na svim odgovarajućim razinama.

U slučaju mijenjanja mandata Euopola, Europol izvještava Republiku Hrvatsku o svojoj relevantnoj problematici u svezi s promjenom, te se Sporazum proširuje na novi mandat. Europol će izvijestiti Republiku Hrvatsku ako i kada se proširuje, mijenja ili nadopunjuje definicija nekog područja kriminaliteta. Suradnja može uključivati razmjenu stručnog znanja, opća situacijska izvješća, rezultate strateških analiza, saznanja u policijskim izvidima, saznanja o metodama sprečavanja kriminala, sudjelovanje u aktivnostima obuke kao i savjetovanje i podršku u individualnim policijskim izvidima.

Republika Hrvatska određuje Odsjek Europolu u Odjelu za međunarodnu suradnju Uprave kriminalističke policije Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske (Odsjek Europolu MUP-a) za kontakt točku između Europolu i drugih nadležnih tijela Republike Hrvatske (Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo policije; Ministarstvo financija s tri upravne organizacije u sastavu ministarstva: Carinska uprava, Porezna uprava, Ured za sprečavanje pranja novca). Sastanci na visokoj razini između Europolu i nadležnih tijela Republike Hrvatske održavaju se najmanje jednom godišnje kako bi se raspravila pitanja vezana za ovaj Sporazum te općenito za suradnju.

Odsjek Europolu MUP-a i Europol redovito se međusobno konzultiraju oko pitanja politike i zajedničkih interesa u svrhu ostvarivanja svojih ciljeva i koordinacije svoje aktivnosti. Predstavnik Odsjeka Europolu MUP-a može biti pozvan kao sudionik na sastancima načelnika Nacionalnih jedinica Europolu.

Republika Hrvatska preko Odsjeka Europolu MUP-a na zahtjev Europolu dostavlja istom sve informacije u svezi unutarnje organizacije, zadataka i dogovora oko zaštite osobnih podataka nadležnih tijela, te se konzultiraju o najučinkovitijem načinu organiziranja svojih aktivnosti na području kriminaliteta.

Razmjena informacija može se odvijati 24 sata dnevno u svrhu i u skladu s odredbama ovog Sporazuma. Europol Republici Hrvatskoj dostavlja samo one informacije koje su prikupljene, pohranjene i poslane u skladu s relevantnim odredbama Konvencije o Europolu. Republika Hrvatska Europolu dostavlja samo one informacije koje su prikupljene, pohranjene i poslane u skladu sa svojim nacionalnim propisima. Pojedinci imaju pravo pristupa informacijama koje se odnose na njih, a koje su poslane prema ovom Sporazumu, i pravo da te informacije provjere, isprave ili izbrišu u skladu s nacionalnim propisima Republike Hrvatske ili primjenjivim odredbama Konvencije.

Republika Hrvatska izvještava Europol, u trenutku dostave podataka ili prije, o svrsi zbog koje se podatak dostavlja, te o svakom ograničenju njegovog korištenja, brisanja ili uništenja. Po primitku, Europol će u roku od šest mjeseci od primitka, odrediti da li i koliko dostavljeni podaci mogu biti uključeni u baze podataka Europolu, te će izvijestiti Republiku Hrvatsku o odluci o neuključivanju osobnih podataka. Takvi bespotrebni podaci bit će izbrisani, uništeni ili vraćeni. Ukoliko Europol procjeni da postoji razlog za pretpostavku o netočnosti ili neažuriranosti dostavljene informacije, o tome izvještava Republiku Hrvatsku, te će ona ispraviti i obrisati podatke ako se ispostavi da su netočni, neispravni, neažurirani ili nisu trebali biti dostavljeni. Republika Hrvatska treba osigurati da osobni podaci zaprimljeni

od Europolu budu zaštićeni tehničkim i organizacijskim mjerama, kako bi se spriječilo neovlašteno čitanje, umnožavanje, izmjena ili brisanje.

Osobni podaci koji otkrivaju rasno podrijetlo, političke stavove, religijska ili druga uvjerenja ili su vezani za zdravlje ili seksualni život dostavljaju se samo u apsolutno nužnim slučajevima i to uz druge informacije. Osobni podaci dostavljeni od Europolu čuvaju se najdulje tri godine. Kod dostavljanja informacija obostrano navodi se izvor informacija. Izvor mora biti autentičan, vjerodostojan, kompetentan, pouzdan, a informacija neupitne točnosti, pouzdana, osobno poznata izvoru. Ugovorne strane dogovaraju se o ocjeni navedenih tipova informacija i izvora koji će biti navedeni u Memorandumu o suglasnosti između Europolu i Republike Hrvatske,²⁷ što odobravaju ugovorne stranke u skladu sa svojim unutarnjim postupcima.

Odsjek Europolu MUP-a izvještava Europol o ispravljanju ili brisanju netočne ili neažurirane informacije, te Europol u skladu s tim ispravlja ili briše tu informaciju. O daljnjem čuvanju takvih informacija Europol izvještava Republiku Hrvatsku, kao i o ispravljanju ili brisanju informacija.

Europolove informacije su informacije koje je Europol procesuirao. Postoje javne informacije i one nisu zaštićene, ali postoje i informacije koje podliježu temeljnoj zaštiti unutar organizacije Europolu. Ugovorne strane osiguravaju temeljnu razinu zaštite kroz diskretnost i povjerljivost. Informacije koje zahtijevaju dodatne sigurnosne mjere podliježu klasifikacijskoj razini Republike Hrvatske ili Europolu, a ta razina je navedena posebnim oznakama u skladu s tabelom ekvivalentnosti razina. Za sve informacije dostavljene u analitičke radne datoteke obavlja se procjena informacije i izvora informacije i na odgovarajući se način klasificira. Europol je prihvatio standard 4x4 klasifikacije informacija:

1.) POUZDANOST IZVORA:

A) POUZDAN IZVOR – Ne postoji sumnja u pouzdanost, autentičnost i kompetentnost izvora ili je izvor u prošlosti bio pouzdan u svim slučajevima.

B) NAJČEŠĆE POUZDAN IZVOR – Izvor čije su se informacije u prošlosti pokazale točne u većini slučajeva.

²⁷13. srpnja 2010. u Opatiji, ministar unutarnjih poslova Republike Hrvatske Tomislav Karamarko i ravnatelj Europolu Rob Wainwright potpisali su „Memorandum o suglasnosti između R Hrvatske i Europolu“, kao korak u jačanju operativne suradnje R H i Europolu u uspostavljanju sigurnosne linije koja će povezivati baze podataka između Republike Hrvatske i Europolu.

C) NAJČEŠĆE NEPOUZDAN IZVOR – Izvor čije su se informacije u prošlosti pokazale netočne u većini slučajeva.

D) NEODREĐEN IZVOR – Ne možemo odrediti pouzdanost izvora ili postoji sumnja u pouzdanost, autentičnost i kompetentnost.

2.) POUZDANOST INFORMACIJE:

A.) ISTINITA- Službeniku je sa sigurnošću poznato da je informacija istinita.

B.) VJEROJATNO ISTINITA- Informacija je osobno poznata izvoru, ali nije poznata službeniku koji podnosi izvješće.

C.) MOGUĆE ISTINITA- Informacija nije poznata osobno izvoru, ali je potkrijepljena informacijom koja je već zaprimljena.

D.) NEODREĐENA- Informacija nije osobno poznata izvoru i ne može se potvrditi s već zaprimljenim informacijama.

Policijske informacije su iznimka i ako se kvalificiraju treba im dodijeliti najnižu moguću razinu.

Suradnja sukladno ovom sporazumu pojačava se imenovanjem dogovorenog broja časnika za vezu Republike Hrvatske, koji će predstavljati Republiku Hrvatsku pri Europolu. Zadatak časnika za vezu Republike Hrvatske je pomoć i koordinacija suradnje Republike Hrvatske i Europolu, za što je odgovoran. Prilikom razmjene informacija časnik za vezu izravno komunicira s Europolom preko predstavnika Europolu, ali nema izravan pristup evidencijama Europolu. Časnik za vezu će postupati sukladno unutarnjim odredbama Europolu, ne dovodeći u pitanje svoje nacionalno zakonodavstvo. Republika Hrvatska je odgovorna za sve štete koje bi časnik za vezu prouzročio vlasništvu Europolu. Europol na svoj trošak, za vezu osigurava sve potrebne uvjete, kao što su ured i telekomunikacijska oprema. Troškove telekomunikacija snosi Republika Hrvatska. Arhiva časnika za vezu je nepovrediva od strane službenika Europolu, a sadržava sve evidencije, korespondenciju, dokumente, rukopise, kompjuterske evidencije, fotografije, filmove, bilješke koje pripadaju časniku za vezu ili su u njegovom posjedu. Republika Hrvatska im osigurava brz, izravan pristup nacionalnim bazama podataka kako bi ispunili svoje zadaće tijekom rada u Europolu.

Po potrebi radi daljnjeg jačanja suradnje sukladno ovom Sporazumu Europoluvi časnici za vezu mogu biti smješteni pri Odsjeku Europolu MUP-a, te im se osiguravaju svi potrebni

uvjeti kao što su prostor za ured i telekomunikacijska oprema na trošak Odsjeka Europol MUP-a. Troškovi telekomunikacije snosi Europol.

Republika Hrvatska je sukladna svom nacionalnom zakonodavstvu, odgovorna za bilo kakvu štetu nanесenu pojedincu, a koja je rezultat pravnih ili stvarnih grešaka u informacijama razmijenjenim s Europolom.

Svaki spor između ugovorenih stranaka koji nije riješen na prijateljski način, upućuje se na konačnu odluku sudu sastavljenom od tri suca. Svaka stranka bira po jednog suca, a trećeg koji predsjedava sudom biraju prva dva izabrana suca. Sud donosi odluku većinom glasova.

Ugovorene stranke donose odluku da su razine klasifikacije informacija i materijala (za Republiku Hrvatsku: službena tajna –službeno, službena tajna-povjerljivo, službena tajna-tajno, službena tajna-vrlo tajno, a za Europol: „Europol Restricted“, „Europol Confidential“, „Europol Secret) prema nacionalnim propisima Republike Hrvatske i klasifikacije koje koristi Europol jednako vrijedne, te da se ni u kojem slučaju ne smiju ugroziti interesi Republike Hrvatske ili interesi Euopola tj. jedne ili više država članica.

Člankom 1. Konačnog prijedloga Zakona o potvrđivanju Sporazuma o operativnoj i strateškoj suradnji između Republike Hrvatske i Euopola, utvrđuje se da Hrvatski sabor potvrđuje predmetni Sporazum, sukladno članku 139.st.1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 41/01.), te članku 18. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora („Narodne novine“, broj 28/96.), na temelju kojih odredbi Hrvatski sabor potvrđuje međunarodne ugovore vojne i političke naravi, a riječ je o ugovoru čije je izvršenje od bitnog utjecaja za sigurnost Republike Hrvatske. Ovaj Zakon o potvrđivanju stupa na snagu osmoga dana od objave u „Narodnim novinama“.

Ovaj Sporazum može prestati pisanom obaviješću svake od ugovornih stranaka tri mjeseca unaprijed. U slučaju prestanka ovog Sporazuma, ugovorne stranke će postići dogovor o kontinuiranoj upotrebi i pohranjivanju informacija, koje se razmijenjene između njih. Ako se takav dogovor ne postigne, svaka stranka ima pravo zahtijevati da informacije koje dostavi budu uništene. Ovaj Sporazum može biti izmijenjen i dopunjen nakon što ih odobri Vijeće Europske Unije.

4. ZAKLJUČAK

Korijeni Europol datiraju još od 1976. i međuvladine mreže „Skupina Trevi“ kao policijske međunarodne suradnje potaknuta sa više terorističkih djela. Nakon pada Berlinskog zida 1989. i ujedinjenja Njemačke, dolazi do proširivanja europskog prostora (Europska ekonomska zajednica), te 1990. godine države članice postupno pristupaju Schengenskom sporazumu. Jača ideja o potrebi stvaranja zajedničkog tijela za borbu protiv terorizma, nezakonite trgovine drogom i drugih teških oblika međunarodnog kriminala.

1991. godine usvojen je Ugovor o Europskoj uniji kao sigurnosni aspekt buduće Europske unije, a počiva na temeljima zajedničke vanjske i sigurnosne politike, jačanju pravosuđa, unutarnjoj politici te jačanju ekonomske i monetarne Unije.

1992. potpisan je Ugovor o Europskoj Uniji, te se 1993. prostor širi na 15 država članica. Sastavni dio tog ugovora je i Deklaracija o policijskoj suradnji. U lipnju iste godine zbog kašnjenja o ratifikaciji Ugovora iz Maastrichta, formira se Europolova služba za borbu protiv droge, a kasnije se djelovanje proširilo i na aktivnosti u borbi protiv pranja novca, prijevoza nuklearnog i radioaktivnog materijala, trgovinu ljudima, nezakonite migracije, ukradena vozila.

Vijeće ministara pravosuđa 26. srpnja 1995. donosi temeljni dokument Konvenciju europol, što pravno uobličava početak operativne razmjene osobnih podataka. Konvencija je stupila na snagu nakon ratifikacije svih država članica 1. listopada 1998., a Europol je s punom aktivnošću počeo djelovati 1. srpnja 1999.

S ciljem rješavanja pitanja daljnjeg institucionalnog funkcioniranja Europske unije, u Lisabonu 13. prosinca 2007. godine potpisan je Lisabonski ugovor. Europol je glavni instrument suradnje, koji predstavlja temelj šire Europske strukture unutarnje sigurnosti. Okuplja 28 država članica, a informacije tajnih i zaštićenih osobnih podataka razmjenjuju s ukupno 39 država.

Zbog potrebe država članica za bržim mehanizmima donošenja odluka, države članice su se suglasile da pravni okvir rada Europol ne bude „troma“ Konvencija već Odluka Vijeća, kao temeljni dokument Europol. Odluka obuhvaća aktivnosti razbijanja kriminalnih grupa, prevenciju terorizma i borbu protiv kibernetičkog kriminaliteta. Odluka Vijeća se primjenjuje od 1. siječnja 2010. godine.

Republika Hrvatska i Europol operativno i strateški surađuju od 2006. godine preko nacionalne kontrolne točke Europol-Odsjek Europol, a od 2008. preko časnika za vezu. 1. srpnja 2013. definiran je kao datum ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, a s tim i u Europol, s čime dobiva mogućnost pristupa najmoćnijim analitičkim bazama podataka u okruženju. Republika Hrvatska Europolu pristupa kao punopravan član s puno vlastitih mogućnosti, ali i vlastitih operativnih potreba.

Danas Europol upozorava na mogućnost novih napada ISIL-a ili nekih drugih vjerskih terorističkih grupa u Europi, kao dosad najveću prijetnju u zadnjih deset godina. Mogu se očekivati grupni, ali i pojedinačni napadi u cilju izazivanja što više žrtava među civilnim stanovništvom. Prema podacima Europol između 3000 i 5000 europskih državljana vratilo se u Europu nakon obuke u terorističkim logorima, ali nema nikakvih konkretnih naznaka da teroristi sustavno koriste rijeke izbjeglica kako bi u Europu ušli neprimjećeno. Početkom godine dužnosnici Europske Unije formirali su Europski centar za protuterorizam (ECTC) kako bi osnažili suradnju između obavještajnih agencija zemalja članica.

Aktivnosti Europol treba sagledavati kao dostupne alate i policijske aktivnosti koji će dovesti do konačnog cilja, a to su pravomoćne osuđujuće presude počinitelja kaznenog djela, te sprečavanje kaznenih djela.

5. LITERATURA:

1. Rošić, M., "EUROPOL i međunarodna policijska suradnja kriminalističke policije Republike Hrvatske", *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, sv. 15, br. 1, 2008.
2. Rošić, M., "Perspektive Republike Hrvatske u suradnji putem EUROPOL-a", *Policijska sigurnost*, sv. 18., br. 4, 2009.
3. Rudolf, D., "Lisabonski ugovor Europske unije", *Adrias*, sv. 16, 2009;
4. Konsolidirana verzija Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije; *Official Journal of the European Union*, sv. 53, br. C 83, 2010;
6. Odluka Vijeća od 6. travnja 2009. o osnivanju Europskog policijskog ureda (Europol), *Službeni list Europske unije*, L 121/37, 2009.
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009D0371&qid=1418739966518&from=EN>
7. Sporazum o operativnoj i strateškoj suradnji između Republike Hrvatske i Europskog policijskog ureda iz 2006; *Narodne novine – Međunarodni ugovori*, br. 7, 2006.
8. <http://europa.eu/about->